

Innovativt arbetsflöde – röntgen direkt efter operation

C-bågens placering på operationsavdelningen har skapat en winwin-situation för patienter och anställda på Motala Lasarett. Patienterna röntgas när de fortfarande är smärtlindrade - och avdelningarna slipper avsätta personal för att köra vårdtagare till röntgen.

Damerna som härskar över C-bågen. Marie Yngve, Bodil Adolfsson och Carina Andersson är några av sköterskorna på operationsavdelningen i Motala som fått delegation att röntga.

Den äldre kvinnan är fortfarande om-
töcknad efter sin höftoperation. Hon har
fått en ny protes inopererad och ryggbe-
dövningen sitter fortfarande i. Alldeles
strax ska hon köras till den postoperativa
avdelningen för återhämtning.

– Men först ska vi ta ett par bilder, säger
operationssköterskan Carina Andersson
och lutar sig över operationsbordet.
På Aleris specialistvård i Motala har de
anställda utvecklat en lika enkel som
genial metod. Istället för att skicka pa-
tienten till röntgen dagen efter en opera-
tion - som brukligt är - fotograferar man
höfter och knän på plats. Patienterna
behöver inte ens flytta över från opera-
tionsbordet innan bilderna är klara.

– Vi tar slutbilderna själva här på ope-
rationsavdelningen. Då är patienterna
fortfarande smärtlindrade och slipper
ha ont när röntgen genomförs, förklarar
Carina Andersson.

C-bågen från Mediel är placerad i ett
rum i anslutning till operationssalarna
och så fort en knä- eller höftoperation
är avklarad körs patienten över hit. Här
väntar Carina tillsammans med under-
sköterskorna Marie Yngve och Bodil
Adolfsson på att ta de postoperativa
röntgenbilderna. Nu flyttar de vant och

Patienten känner ingenting. Tack vare att
bilderna tas när patienten fortfarande är
smärtlindrad gör det inte ont när under-
sköterskorna Bodil Adolfsson och Marie
Yngve lyfter och trixar för att få till de
rätta positionerna.

Lite skakigt i början. När projektet star-
tade för några år sedan var Marie Yngve
och hennes kollegor osäkra på om dom
gjorde rätt. Nu håller bilderna hög kvalité
och de får sällan några synpunkter från
röntgen.

försiktigt den äldre damen så att hon
hamnar i rätt position i förhållande till
bågen. Och eftersom det är en höft som
ska röntgas den här gången måste de ta
flera bilder, både frontalt och sida från
patientens nyopererade höft.

– Det är roligt att bryta av de vanliga
arbetsuppgifterna med andra sysslor,
tycker undersköterskan Bodil Adolfsson.

– Vi har gått en kurs där vi har lärt oss
den grundläggande tekniken. Plus att
vi har fått delegering från de ansvariga
läkarna, säger Marie Yngve.

På Aleris specialistavdelning i Motala
opereras ett 30-tal patienter varje vecka
för olika knä- och höftproblem. Lika

många gånger passerar de nyopererade
patienterna det lilla röntgenrummet på
vägen till postoperation.

Visst var det lite skakigt när rutinerna
infördes för några år sedan. Och i början
kunde läkarna som granskar bilderna i
efterhand komma med en och annan
synpunkt på bildkvaliteten, medger
Carina Andersson.

– Men numera hör vi sällan något från
röntgen. Så jag antar att vi gör det gan-
ska bra, säger hon.

En operationssköterska, en aneste-
sisköterska och sex undersköterskor på
avdelningen har numera delegering på
C-bågen, och bildtagningen har blivit
ett välkommet inslag i arbetet. De flesta
tycker att det är roligt att bryta av de
vanliga sysslorna med andra göromål och
sköterskorna brukar bemanna ”röntgen”
en dag i veckan var.

– Det är klart att det är en del teknik att
hålla ordning på, men oftast använder vi
oss av de förprogrammerade standard-
inställningarna, säger undersköterskan
Marie Yngve.

Vid sidan av patienternas väl och ve finns
det också en annan vinst med röntgenru-
tinen på operationsavdelningen. Ett krasst
ekonomiskt resultat. Tidigare har varje
patient som transporteras till röntgen
dagen efter sin operation, krävt ett par av
de anställdas närvaro. Det betyder att två
personer har tvingats lämna sitt arbete i
upp mot en halvtimme vid varje tillfälle.
Nu har de resurserna frigjorts och kan
användas till annat på avdelningen.

– Men förutsättningen är ju att sköter-
skorna här gör ett bra jobb, vilket de
verkligen gör! Utan deras kunskap hade
det inte gått, säger ortopederna Jan-Erik
Bergqvist, som passerar förbi i korridoren.

Läkarna tittar ofta in i rummet för att
kasta ett öga på bilderna i monitorn
efter bildtagningen. När en avancerad
höftleds- eller knäledsoperation har ge-
nomförts är de flesta inblandade intres-
serade av hur resultatet ser ut. Inte minst
patienterna själva.

fortsättning på nästa sida

Inspektion av bilderna efteråt. Undersköterskan Marie Yngve och operationssköterskan Carina Andersson tittar igenom röntgenbilderna av ett knä. De kan konstatera att resultatet är gott.

– Vi brukar skriva ut en bild som de får med sig efteråt. Då kan de med egna ögon se hur proteserna ser ut, säger Carina Andersson.

Den äldre damen ligger fortfarande kvar på operationsbordet, men nu är den sista etappen klar och hon ska snart få vila. Redan innan sköterskorna inledde bildtagningen har de ringt till den post-

Koll på tekniken. Undersköterskan Marie Yngve får ordning på C-bågens underliggande maskineri.

– Numera får vi aldrig några klagomål från röntgen. Så jag antar att vi gör det ganska bra, säger operationssköterskan Carina Andersson på Aleris Specialistvård på Motala Lasarett.

perativa avdelningen och nu kommer personalen därifrån för att hämta patienten till uppvaket. Försiktigt lyfter de över kvinnan till en vanlig sjukhussäng med hjälp av en lift. Hon har fortfarande inte uttryckt ett enda litet ljud av smärta.

– Vårt arbetssätt underlättar framförallt för patienten. Bedövningen sitter fortfarande i efter operationen, och vi kan ta

så många bilder vi behöver utan att patienten får ont, säger Jan-Erik Bergqvist.

Text: Lotta Engelbrektson
Foto: Stefan Edetoft

Fakta

Aleris Specialistvård Motala Lasarett.

Operationsenheten på Motala Lasarett består av sex operationssal, en postoperativ avdelning och en sterilcentral.

Merparten av den kirurgiska verksamheten består av ortopedi med knä- och höftledplastiker. Men operationer utförs även inom kirurgi, gynekologi och tand.

Enheten tar emot ungefär 1000 patienter varje år inom knä- och höftplastiker.